

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Mokslinių tyrimų bendrųjų programų įgyvendinimo paprastinimas“

(COM(2010) 187 galutinis)

(2011/C 48/22)

Pranešėjas **Gerd WOLF**

Europos Komisija, vadovaudamasi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 304 straipsniu, 2010 m. balandžio 29 d. nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui - Mokslinių tyrimų bendrųjų programų įgyvendinimo paprastinimas

COM(2010) 187 galutinis.

Bendrosios rinkos, gamybos ir vartojimo skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto darbo šiuo klausimu organizavimą, 2010 m. rugsėjo 1 d. priėmė savo nuomonę.

465-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2010 m. rugsėjo 15–16 d. (rugsėjo 15 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 114 narių balsavus už ir 1 susilaikius.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1 ES mokslinių tyrimų bendrųjų programų veiksmingumas ir patrauklumas privalo būti didinamas. Siekiant šio tikslo būtina supaprastinti jų įgyvendinimą.

1.2 Todėl Komitetas palankiai vertina Komisijos komunikatą ir iš esmės pritaria jame pateiktiems pasiūlymams.

1.3 Be to, Komitetas palankiai vertina 2010 m. gegužės 26 d. Konkurencijos tarybos išvadas ta pačia tema.

1.4 Didėjanti skirtingų paprogramių ir jų priemonių įvairovė kartu su iš dalies labai skirtingomis taisyklėmis ir procedūromis tapo viena pagrindinių ES mokslinių tyrimų finansavimo problemų. Dėl šios priežasties paraiškų teikėjai ir paramos gavėjai atsideria sunkiai suvokiamoje sudėtingoje padėtyje, kurią dar labiau apsunkina skirtingas atskirų valstybių narių ir jų finansavimo įstaigų taisyklės.

1.5 Komitetas rekomenduoja palaipsniui suderinti atitinkamas taisykles ir procedūras, visų pirma ES mokslinių tyrimų finansavimo, tačiau ilgalaikėje perspektyvoje ir tarp valstybių narių ir su Komisija. Tik tada būtų užbaigtas Europos mokslinių tyrimų erdvės kūrimas.

1.6 ES mokslinių tyrimų finansavimui reikalinga geresnė veiksmų laisvės ir kontrolės pusiausvyra. Tai apima taisyklių rengimą ir jų įgyvendinimą praktikoje. Komitetas rekomenduoja laikytis pasitikėjimu grindžiamo požiūrio ir padaryti jį pagrindiniu Europos mokslinių tyrimų finansavimo aspektu. Todėl

Komitetas pritaria Komisijos pasiūlymui padidinti *toleruotiną klaidų riziką mokslinių tyrimų srityje* ⁽¹⁾.

1.7 Atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą, Komitetas siūlo šias tolesnes konkrečias priemones:

— pripažinti paramos gavėjams įprastas atsiskaitymo procedūras, atitinkančias valstybės narės teises normas,

— tinkamai ir veiksmingai taikyti taisykles praktikoje,

— vienkartinės išmokos turėtų būti vienas iš pasirinktinių galimybių, tačiau ne pretekstas mažinti finansavimą; turėtų būti atsiskaitoma pagal faktines sąnaudas,

— maksimalus procedūrų nuoseklumas ir skaidrumas;

— maksimalus teisės aktų ir procedūrų tęstinumas ir stabilumas,

— patyrę, tarptautiniu mastu pripažinti ekspertai, atliekantys koordinuojančių, pakankamai laisvės priimti sprendimus turinčių, pareigūnų vaidmenį,

— nuosekli audito strategija, parengta vadovaujantis skaidrumo principais,

— tolesnis programinės įrangos kūrimas,

— pridėtinės vertės mokesčio priskyrimas sąnaudoms,

⁽¹⁾ Taip pat žr. COM(2010) 261 galutinis.

— supaprastinimas, ypač MVĮ,

— patikimos, aiškios ir laiku pateikiamos finansavimo programų ir priemonių gairės (vadovai).

1.8 Komitetas iš esmės vertina skeptiškai Komisijos pasiūlymą būsimos bendrosios programos laikotarpiu taikyti „rezultatais pagrįstą finansavimą“, kaip alternatyvaus finansavimo metodą, kol Komisija nepateikė išsamaus ir aiškaus paaiškinimo, kuriuo remiantis būtų galima objektyviai įvertinti, kaip tai turėtų ar galėtų būti suprantama procedūriniu lygiu. Vis dėlto savaime suprantama, kad pagrindinė bet kurios mokslinių tyrimų finansavimo programos užduotis ir nuostata turėtų būti geriausių ir veiksmingiausių kelių įgyti svarbių ir naujų žinių, o šio tikslo siekti turėtų padėti taisyklės ir jų taikymas.

1.9 Tačiau, greta teisinių, administracinių ir finansinių taisyklių ir procedūrų paprastinimo, labai svarbu paprastinti mokslines ir temines paraiškų teikimo, vertinimo ir stebėjimo procedūras, siekiant sumažinti ir suderinti pernelyg didelį reguliavimą ir Europos, valstybių narių, regionų ir institucijų pareigos teikti ataskaitas, paraiškų teikimo procedūrų, vertinimo ir tvirtinimo procedūrų ir kt. įvairovę.

2. Komisijos komunikatas

2.1 Komisijos komunikato tikslas yra toliau paprastinti Europos mokslinių tyrimų bendrosios programos įgyvendinimą. Komunikate daugiausiai dėmesio skiriama finansavimo klausimams.

2.2 Komunikate nurodytos tolesnio paprastinimo galybės grindžiamos trimis kryptimis:

- 1 kryptis.: Pasiūlymų ir dotacijų valdymo racionalizavimas taikant galiojančias taisykles.
- 2 kryptis.: Taisyklių pritaikymas prie dabartinės finansavimo pagal sąnaudas sistemos.
- 3 kryptis.: Perėjimas nuo finansavimo pagal sąnaudas prie finansavimo pagal rezultatus.

2.3 Pagal pirmąją kryptį pateikiamos praktinės procesų ir priemonių patobulinimo priemonės, kurias Komisija jau pradėjo taikyti.

2.3.1 Antroji kryptis susijusi su esamų taisyklių pakeitimais, kuriuos įgyvendinus bus galima plačiau taikyti įprastus apskaitos metodus (įskaitant vidutinių personalo išlaikymo sąnaudų apskaitą), sumažinti įvairių rūšių veiklai ir dalyviams taikomų reikalavimų skaičių, numatyti tam tikrą MVĮ savininkams vado-

vams taikytiną nuostatą ir pakeisti dotacijų atrankos procesą. Dauguma šios krypties pasiūlymų yra skirti būsimums bendrosioms programoms.

2.3.2 Pagal trečią kryptį pateikiamos parinktytos skirtos perėjimui nuo finansavimo pagal sąnaudas prie finansavimo pagal rezultatus. Taip būtų pereita nuo finansinių prie mokslinių ir techninių aspektų atskaitomybės ir kontrolės.

3. Bendrosios pastabos

3.1 **MTP bendrosios programos svarba, veiksmingumas ir patrauklumas.** MTP bendroji programa yra vienas svarbiausių Bendrijos instrumentų, kuriais siekiama užtikrinti ir sustiprinti Europos konkurencingumą ir gerovę, įgyvendinti naująją strategiją „Europa 2020“ ir užbaigti Europos mokslinių tyrimų erdvės kūrimą. Todėl nepaprastai svarbu kuo veiksmingiau įgyvendinti mokslinių tyrimų bendrąją programą. Dalyvavimas bendrojoje programoje turi būti patrauklus geriausiems mokslininkams ir institutams, o taip pat pramonei ir MVĮ: tai turi būti naudinga ir laikoma garbe. Todėl reikia sukurti patrauklius ir efektyvius administracinius ir finansinius kriterijus paramos gavėjams.

3.2 **Būtinas supaprastinimas.** Buvo ir toliau išlieka didelis poreikis iš esmės pagerinti ir supaprastinti procedūras ir taisykles. Todėl Komitetas jau ne kartą reikalavo supaprastinti su dalyvavimu mokslinių tyrimų bendrojoje programoje susijusias procedūras ir su pasitenkinimu pažymėjo, kad pirmosios šiam tikslui skirtos priemonės jau įgyvendinamos 7-ojoje MTP bendrojoje programoje.

3.3 **Tarybos išvados.** Todėl Komitetas palankiai vertina 2010 m. gegužės 28 d. Tarybos išvadas⁽²⁾. Toliau pateikiamos Komiteto pastabos ir rekomendacijos skirtos giliau išanalizuoti ir paremti šiame forume išsakytas pozicijas.

3.4 **Bendras pritarimas.** Komitetas iš esmės palankiai vertina ir remia Komisijos iniciatyvą ir komunikate nurodytus ketinimus ir parinktis. Dauguma siūlomų priemonių yra tinkamos norint užtikrinti reikalingus patobulinimus, todėl Komitetas jas visapusiškai remia. Tai pasakytina, pavyzdžiui, apie pasiūlymų ir dotacijų valdymo racionalizavimą taikant galiojančias taisykles arba platesnį įprastų nacionalinių paramos gavėjų buhalterijos ir apskaitos metodų pripažinimą. Tačiau pagrindinių dabartinio sudėtingumo priežasčių tai nepašalina, o tik jas sušvelnina. Todėl, užtikrinant bendrosios rinkos ir Europos mokslinių tyrimų erdvės interesus, ilgalaikės pastangos turėtų būti skirtos pašalinti pagrindines šių problemų priežastis.

⁽²⁾ Europos Sąjungos Taryba 2010 m. gegužės 28 d. – Tarybos išvados dėl paprastesnių ir veiksmingesnių Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų rėmimo programų 10268/10.

3.5 Pagrindinė dabartinės sudėtingos situacijos priežastis. Viena pagrindinių ES mokslinių tyrimų finansavimo problemų yra didėjanti skirtingų programų ir jų priemonių įvairovė. Kai kurios išplėtos paramos priemonės ir programos turi savo labai skirtingas finansavimo taisykles ir procedūras (pavyzdžiui, bendros technologijų iniciatyvos (BTI) pagal 187 str., iniciatyva pagal 185 str., EIT, ERA-NET projektai, viešojo ir privataus sektoriaus partnerystės (angl. PPP) ir kt.). Todėl naudotis šiomis paramos priemonėmis ir programomis paramos gavėjams tampa vis sudėtingiau. Tai ne tik neleidžia veiksmingai panaudoti investuotų lėšų, bet ir mažina bendrosios programos patrauklumą geriausiems mokslininkams, o tai trukdo užtikrinti sėkmingą šios programos įgyvendinimą.

3.5.1 Skirtingos taisyklės valstybėse narėse. Šią sudėtingą padėtį dar labiau apsunkina iš dalies labai skirtingos taisyklės atskirose valstybėse narėse ir jų finansavimo įstaigose, kurioms tenka esminis, dažnai lemiamas vaidmuo. Siekiant suvokti visas šios problemos pasekmes, reikėtų priminti, kad praktiškai visuose Komisijos remiamuose projektuose (išskyrus remiamus Europos mokslinių tyrimų tarybos (ERC)) privalo dalyvauti mokslininkai ir finansavimo įstaigos **iš mažiausiai trijų valstybių narių(!)**.

3.6 Taisyklių suderinimas. Todėl Komitetas rekomenduoja visiems už Europos mokslinių tyrimų erdvės kūrimą atsakingiems subjektams mažinti šį MTP bendrosios programos teisinių, administracinių ir finansinių taisyklių skirtingumą ir įvairovę: **Būtina suderinti, supaprastinti ir sumažinti MTP bendrąsias programas reglamentuojančias taisykles.** Reikia nustatyti išbandytas ir patikrintas bendrosios programos paramos priemones ir vienodai jas taikyti. Visoms Europos MTP bendrųjų programų finansavimo priemonėms turi būti taikoma viena bendra teisinė bazė.

3.7 Tolesnis tikslas. Tačiau tolesnis tikslas būtų siekti paramos priemonių ir atsiskaitymo procedūrų suderinimo (žr. taip pat 4.1 punktą) ne tik taikomų pačiai MTP bendrajai programai, bet ir tarp valstybių narių ir su Komisija. Taip būtų galima pašalinti ir kai kurias nustatytas didesnio tarpvalstybinio mokslininkų judumo kliūtis. Apskritai, tai būtų esminis žingsnis užbaigiant Europos mokslinių tyrimų erdvės kūrimą. Nors būtent šį svarbų tikslą šiuo metu kas nors dar gali laikyti utopiniu, tačiau jo reikėtų kantriai ir atkakliai, nors gal būt tik palaipsniui, siekti. **Būtent šio tikslo siekimas būtų esminis žingsnis užbaigiant Europos mokslinių tyrimų erdvės kūrimą.**

3.7.1 Įvairovė mokslinių tyrimų srityje. Tačiau supaprastinamas jokių būdu neturėtų apriboti Komiteto labai svarbia laikomos metodų, požiūrių ir temų pasirinkimo įvairovės (?). Įvairovė yra ne išlaidavimas, o būtina optimizavimo ir evoliucijos priemonė, siekiant naujų žinių ir gebėjimų ir yra mokslo vystymo „sine qua non“ sąlyga.

3.8 Veiksmų laisvės ir kontrolės pusiausvyra. Iš esmės yra būtinas tinkamas veiksmų laisvės ir kontrolės santykis. Tai apima taisyklių rengimą ir jų įgyvendinimą praktikoje. Kol taisyklės dar nėra supaprastintos, dar skubiau reikalingas lankstesnis ir pragmatinis **taisyklių taikymas** praktikoje. Aiškinant ir taikant taisykles pirmenybę būtina teikti veiksmingam projekto įgyvendinimui ir lėšų panaudojimui, o ne siekti išvengti bet kokios klaidų rizikos. Tam erdvės palieka abstrakčiai suformuluoti dalyvavimo taisyklių ir Finansinio reglamento standartai. Jus reikėtų nuosekliai taikyti siekiant užtikrinti optimalų mokslinių tyrimų finansavimą ir veiksmingą lėšų panaudojimą. Todėl Komitetas primena savo ankstesnes rekomendacijas, suteikti iš esmės daugiau veiksmų laisvės sprendimus priimantiems pareigūnams Komisijoje ir, ryšium su tuo, nustatyti didesnę klaidų rizikos toleravimą. *Pavienių asmenų klaidų baimė neturi lemti pernelyg didelio visų suinteresuotų subjektų reguliavimo. Ši nuostata vienodai taikoma finansavimą skiriančioms organizacijoms ir mokslo darbuotojams.*

3.9 Pasitikėjimu grindžiamas požiūris. Nustatytos sąnaudų apskaitos klaidos dažniausiai atsiranda dėl paramos skyrimo kriterijų sudėtingumo ir paprastai neturi nieko bendro su sukčiavimu. Todėl reikėtų aiškiau atskirti klaidas ir sukčiavimą. Komitetas rekomenduoja Tarybai, Parlamentui ir Komisijai laikytis pasitikėjimu grindžiamo požiūrio ir laikyti jį pagrindiniu Europos mokslinių tyrimų finansavimo aspektu. Todėl Komitetas pritaria Komisijos pasiūlymui padidinti toleruotiną klaidų riziką mokslinių tyrimų srityje (4).

3.10 Kvalifikuoti ir atsidavę pareigūnai. MTP bendrajai programai įgyvendinti Komisijai reikalingi kvalifikuoti pareigūnai, kurių atitinkamą kompetenciją mokslo srityje pripažino tarptautinė mokslo bendruomenė (5). Būtina užtikrinti, kad dėl galimų procedūrų pažeidimų ir jų pasekmių kylantis susirūpinimas, kurį lemia klaidinantis taisyklių sudėtingumas, be reikalo netrukdytų šios bendruomenės pasiryžimui siekti geriausių rezultatų ir veiksmingai įgyvendinti programą. Tačiau, savaime aišku, tai nereiškia, kad mokslininkai turi prisiimti pernelyg didelę atsakomybę už klaidas. Taigi ir dėl šios priežasties procedūros turi būti paprastesnės, lankstesnės ir aiškesnės.

(3) OL C 44, 2008 02 16, p. 1.

(4) Taip pat žr. COM(2010) 261 galutinis.

(5) Komitetas nurodo nuomonę OL C 44, 2008 02 16, p. 1, kurios 1.12 punkte jau pateikiama rekomendacija, kad „Komitetas mano, kad finansavimą skiriančių organizacijų, ypač Komisijos, veikloje turi dalyvauti išskirtinę kompetenciją mokslo srityse turintys pareigūnai, kurie yra ir bus geriausiai ir per ilgesnį laiką susipažinę su atitinkama specialia sritimi, jos ypatumais ir jos ypatinga bendruomene (nuolatinė darbo vietų rotacija mažina jos našumą!)“.

3.11 Skaidrumas kaip papildoma kontrolės priemonė. Komiteto siūlomoje didesnėje Komisijoje sprendimus priimančių pareigūnų veiksmų laisvėje, kuri turėtų didinti veiksmingumą, neišvengiamai slypi ir papildomų klaidų ar pirmenybės teikimo galimybė. Tačiau kadangi Komitetas ne kartą akcentavo, kad mokslinių tyrimų finansavimo srityje būtinas visiškas atvirumas ir skaidrumas, informacija naudotojų bendruomenei ir jos reakcija gali tapti papildomu veiksniu, užkertančiu kelią galimiems nepageidautiniams reiškiniams.

3.12 Tęstinumo ir stabilumo svarba. Tokios sudėtingos sistemos valdymui būtinas sunkus mokymosi procesas ir tinkama patirtis; tai pasakytina tiek apie Komisijos pareigūnus, tiek apie potencialius paramos gavėjus, ypač MVĮ, kurios negali sau leisti įsteigti atskirą teisės skyrių, kuriame būtų nagrinėjami vien šie klausimai. Patikimas veiklos tęstinumas ne tik padidina teisinį tikrumą, bet ir neišvengiamai supaprastina sistemos valdymą. Todėl visi planuojami pakeitimai, netgi jei jais siekiama supaprastinimo, turi būti įvertinti galimo tęstinumo ir stabilumo praradimo požiūriu: **numatomos paprastinimo priemonės turi duoti realią pridėtinę vertę prarasto tęstinumo ir stabilumo požiūriu.**

3.13 Prašymų pateikimo ir vertinimo procedūros. Tačiau, greta teisinių, administracinių ir finansinių taisyklių ir procedūrų supaprastinamo (3.6 ir 3.7 punktai), labai svarbu supaprastinti mokslines ir temines paraiškų teikimo, vertinimo ir stebėjimo procedūras, *siekiant sumažinti ir suderinti pernelyg didelį reguliavimą ir Europos, valstybių narių, regionų ir institucijų pareigos teikti ataskaitas, paraiškų teikimo procedūrų, tikrinimo arba vertinimo procedūrų ir kt. įvairovę arba jas sujungti ir sumažinti iki būtinos apimtys.* Komitetas apgailestauja, kad Komisijos komunikate apie šį aspektą netgi neužsimenama. Todėl Komitetas dar kartą rekomenduoja Komisijai, suderinus su valstybėmis narėmis ir jų atstovais, dėti pastangas *institucijų, valstybių narių ir Europos lygiu derinti ir integruoti įvairias, dažnai besidubliuojančias paraiškų teikimo, stebėjimo ir vertinimo procedūras.* Taip būtų galima išvengti nereikalingo aukštos kvalifikacijos mokslininkų – apskritai, žmogiškojo kapitalo – praradimo. Nors įgyvendinant 7 MTP bendrąją programą šioje srityje jau padaryta pažanga, didesnioji šios užduoties dalis dar neišspręsta. Priimant galimus sprendimus būtina užtikrinti tinkamą valstybių narių įtraukimą į institucijas ir komitetus, dalyvaujančius priimant sprendimus dėl finansavimo suteikimo.

4. Konkrečios pastabos

4.1 Valstybių narių atsiskaitymo procedūros. Komiteto nuomone, Komisijos siūlomas „*platesnis įprastų apskaitos metodų taikymas*“, iš tikrųjų užtikrintų reikšmingą supaprastinimą. Tačiau tai taikoma tik tuo atveju, jei šia priemone tikrai būtų siekiama – ir Europos Audito Rūmų pripažįstama – kad kiekvienoje valstybėje narėje taikant galiojančias nacionalines mokslinių tyrimų finansavimo kriterijų atitikties taisykles būtų galima atlikti ir MTP bendrųjų programų procedūras bei atsiskaitymus. Komitetas suvokia, kad tai gali lemti tam tikrą nevie-

nodą požiūrį, tačiau su tuo reikėtų susitaikyti siekiamo paprastinimo labui. Todėl Komitetas primygtinai ragina, siekiant nurodyto aiškumo, veiksmingai ir be apribojimų įgyvendinti šį Komisijos pasiūlymą, taikant jį visoms sąnaudų kategorijoms.

4.1.1 Pridėtinės vertės mokesčio priskyrimas sąnaudoms. Kai kuriuose mokslinių tyrimų projektuose pridėtinės vertės mokestis laikomas sąnaudų dalimi. Vadovaujantis Europos Finansiniu reglamentu, esant atitinkamoms sąlygoms, galima skirti paramą pridėtinės vertės mokesčiui. Daugumoje Europos finansavimo programų ši taisyklė jau taikoma. Komitetas rekomenduoja ateityje MTP bendrosiose programose pridėtinės vertės mokestį laikyti reikalavimus atitinkančiomis sąnaudomis.

4.2 Taisyklių įvairovės ribojimas. Įvairiose programose ir priemonėse būtina nedelsiant apriboti taisyklių įvairovę (žr. taip pat 3.6 punktą). Tačiau nereikėtų siekti vieno bendro sprendimo visiems paramos gavėjams, nes netgi jei juo būtų supaprastinamos procedūros ir taisyklės, tai neatitiktų įvairiausių MTP bendrųjų programų dalyvių interesų. Todėl reikėtų išlaikyti bent jau esamą organizacijų diferenciaciją. Todėl Komitetas rekomenduoja nediegti Komisijos šioje antraštinėje dalyje siūlomos vieningos finansavimo normos visiems organizacijų ir veiklos rūšių deriniams.

4.3 Išbandyti naujas priemones. Tačiau taisyklių įvairovės ribojimas ir reikalavimas užtikrinti taisyklių taikymo tęstinumą ir stabilumą (žr. taip pat 3.12 punktą) neturėtų lemti sistemos sąstingio. Naujas priemones pirmiausia reikėtų išbandyti prieš priimant sprendimą įtraukti jas į įprastines taisykles.

4.4 Aiškios apibrėžtys ir gairės – naudojimo vadovas. Sudėtingose sistemose užtikrinant veiksmingą subjektų veiklą aiški ir vienareikšmiška terminų, taisyklių, procedūrų ir procesų apibrėžtis yra nepaprastai svarbi. Tai pasakytina ir apie galimybę laiku pasinaudoti patikimomis Komisijos parengtomis gairėmis ir „naudojimo vadovais“. Viena vertus, šios gairės turi suteikti pakankamai veiksmų laisvės, kad būtų galima atitinkamai atsižvelgti į skirtingas paramos gavėjų pagrindines sąlygas. Kita vertus, paramos gavėjai turi galėti pasiremti šių gairių teiginiais. Šis reikalavimas ne prieštarauja būtinam lankstumui, o, būtent, sudaro sąlygas visapusiškai juo pasinaudoti. Tačiau būtent čia Komitetas mato dideles problemas, susijusias su paskutine ir beveik revoliucine Komisijos pasiūlymų dalimi (žr. toliau esantį 4.8 punktą).

4.5 Nuosekli audito strategija. Būsima Komisijos siūloma audito strategija yra svarbus paprastinimo proceso elementas (žr. taip pat 3.9 ir 4.1 punktus). Todėl Komitetas siūlo iš naujo apibrėžti audito strategiją siekiant padidinti MTP bendrosios programos veiksmingumą ir supaprastinti administracines procedūras. Šiuo atveju reikėtų aiškiai apibrėžti sąlygas, pagal kurias turėtų būti tikrinami esami valstybių narių apskaitos metodai, įskaitant atsiskaitymą už vidutines su personalu susijusias sąnaudas.

4.6 **Daugiau vienkartinį išmokų elementų taikant dabartinių finansavimo pagal sąnaudas metodą.** Komitetas iš principo pritaria šiam Komisijos pasiūlymui, kuris gali būti taikomas įvairioms sąnaudų kategorijoms. Komisija šiuo pasiūlymu taip pat tikisi pagerinti dalyvavimo sąlygas, taikomas MVĮ. Tačiau Komitetas šiam pasiūlymui pritaria tik su išlyga, kad vienkartinės išmokos padengiančios faktines išlaidas, nebūtų pretekstu mažinti finansavimą ir išliktų laisvai pasirenkamomis.

4.6.1 **Faktinės sąnaudos, kuriomis grindžiamas vienkartinį išmokų apskaičiavimas.** Iš esmės, finansavimo dydis – taigi ir vienkartinį išmokų apimtis – turi būti grindžiamas faktinėmis paramos gavėjo sąnaudomis. Tik tada kai MTP bendrajai programai skiriamas finansavimas yra tam tikro dydžio, pajėgiausioms organizacijoms, nepaisant administracinės ir kitokio pobūdžio naštos, apsimoka dalyvauti Europos mokslinių tyrimų programose. Tik tada bus įgyvendinti konkurencingumo ir gebėjimo diegti naujoves tikslai.

4.7 **Tobula programinė įranga projektui valdyti.** Internetinių sistemų naudojimas viso projekto vykdymo laikotarpiu nuo paraiškos pateikimo iki projekto užbaigimo suteikia didelę galimybę iš esmės sumažinti administracinę naštą – tiek Komisijos, tiek pareiškėjo. Šiuo požiūriu Komitetas palankiai vertina Komisijos pastangas siekiant šio tikslo. Tačiau Komisijos parengta ir pareiškėjų naudojama įranga turi veikti be trūkumų. Tačiau netgi jeigu įgyvendinant 7-ąją bendrąją programą naujai sukurta programinė įranga palengvintų procedūrų Komisijoje atlikimą, tai neturėtų būti daroma pareiškėjų sąskaita. Netobula programinė įranga (pavyzdžiui, NEF) ir nesuderintos dokumentų struktūros (pavyzdžiui, tarp projekto etapų) visiems pareiškėjams sukuria papildomą ir nereikalingą naštą. Komitetas rekomenduoja visuose projektų etapuose ir lygiuose atsižvelgti į šį aspektą ir ateityje investuoti dar daugiau išteklių į programinės įrangos kūrimą.

4.8 **Perėjimas nuo finansavimo pagal sąnaudas prie finansavimo pagal rezultatus.** Kaip ypatingai naujovišką paprastinimo būdą ir alternatyvią finansavimo koncepciją, Komisija siūlo jau 8-ojoje mokslinių tyrimų bendrojoje programoje taikyti perėjimą nuo finansavimo pagal sąnaudas prie finansavimo pagal rezultatus. Kadangi pagrindinė bet kurios

mokslinių tyrimų finansavimo programos užduotis ir nuostata turėtų būti geriausiu ir veiksmingiausiu keliu įgyti svarbių ir naujų žinių, šis pasiūlymas iš pirmo žvilgsnio atrodo labai patrauklus. Savaiame aišku, kad šio tikslo siekti turėtų padėti taisyklės ir jų taikymas.

4.8.1 **Kol kas – abejonės.** Tačiau, kalbant apie mokslinių tyrimų projektą, išankstinis susitarimas dėl konkrečių rezultatų kelia sunkumų: atsiranda mokslinių tyrimų pagal sutartį bruožų. Tai ne tik sudaro sunkumų, susijusių su viešaisiais pirkimais ir mokesčių įstatymais, bet ir kyla klausimas, kas iš tikrųjų yra moksliniai tyrimai. Kokie yra pagrindinių mokslinių tyrimų rezultatai? Todėl Komitetas skeptiškai vertina šį Komisijos pasiūlymą, kol Komisija nepateikė išsamaus ir aiškaus paaiškinimo, kuriuo remiantis būtų galima objektyviai įvertinti, kas yra finansavimas pagal rezultatus ir kokios priemonės turėtų būti taikomos. Komiteto abejones pagrindžia atsargi pačios Komisijos pozicija: *Taikant finansavimo pagal rezultatus metodą būtina atidžiai apibrėžti kiekvieno atskiro projekto rezultatus ir atlikti išsamią analizę, kad būtų nustatytos vienkartinės išmokos....* Todėl Komitetas rekomenduoja surengti išsamią ir apgalvotą visų potencialių dalyvių diskusiją, kurioje pirmiausia reikėtų aiškiai nuspręsti, kas yra finansavimas pagal rezultatus, prieš imantis konkrečių tolesnių veiksmų.

4.8.2 **Galimybių studija ir apibrėžtys.** Atsižvelgdamas į išvardytas priežastis, Komitetas palankiai vertintų finansavimo pagal rezultatus galimybių studiją (taip pat žr. 4.3 punktą), kad būtų galima objektyviai įvertinti konkrečias tokio finansavimo galimybes, riziką, problemas ir galimą paprastinimo potencialą. Vietoj „finansavimo pagal rezultatus“ galbūt tinkamesnės sąvokos būtų „mokslu pagrįstas finansavimas“⁽⁶⁾ (TRANS E science-based funding) arba „programa grindžiamas mokslinių tyrimų finansavimas“.

4.8.3 **Atsižvelgimas į konkrečius MVĮ poreikius.** Paramos dydžio susiejimas su ateityje gaunamais, dažnai neaiškiais projektų rezultatais gali kelti ypatingų sunkumų MVĮ. Jei Komisijos išsipareigojimas teikti paramą bus susijęs su dideliu netikrumu, gali būti sunku gauti, pavyzdžiui, reikalingą papildomą finansavimą.

2010 m. rugsėjo 15 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Mario SEPI

⁽⁶⁾ Neformalios darbo grupės „7-os BP įgyvendinimas“, vadovaujamos EP nario Herbert Reul, pasiūlymas.